

KS/KF 2021:161

STYRDOKUMENT

Riktlinje för intern styrning och kontroll i Eskilstuna kommunkoncern

Beslutad när	2021-10-21 § 201
Beslutad av	Kommunfullmäktige
Diarienummer	KSKF/2021:161
Ersätter	Riktlinjer för intern styrning och kontroll i Eskilstuna kommunkoncern KSKF/2017:287
Gäller för	Samtliga nämnder och bolag
Gäller fr o m	2021-10-21
Gäller t o m	Tillsvidare
Dokumentansvarig	Ekonomidirektör, operativt av kommunstrateg kvalitet
Uppföljning	2025

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer. Den ska vara tidsbegränsad och beslutas av kommunfullmäktige.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Ämnesområde och syfte

Enligt Kommunallagen 6 kap 6 § samt Aktiebolagslagen 8 kap ska nämnder och bolag se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Nämnder och styrelser ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kapitlet 1 § har lämnats över till någon annan. När det gäller uppföljning av privata utförare hänvisas till KSKF/2019:45 Riktlinjer för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare mandatperioden 2019-2022.

Den interna styrningen och kontrollen är ett redskap för kommunens ledning att förebygga och hantera risker, utveckla verksamhet och genom uppföljning säkerställa regelefterlevnad. Syfte är att säkra mål, ekonomi och förtroende för kommunkoncernens verksamheter.

Vad betyder intern styrning och kontroll?

I korthet handlar det om ordning och reda och omfattar alla system, processer och arbetsrutiner. Verksamhetsansvariga *ska* på en *rimlig nivå* säkerställa:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av lagar, styrdokument och beslut.
- Säkra tillgångar och förhindra förluster.
- Förebygga, upptäcka och korrigera fel och brister.

Att på rimlig nivå säkerställa innebär att alla risker med verksamheten inte kan undvikas, men att verksamheten ska vara medveten om riskerna och där det behövs sätta in åtgärder för att minimera eller eliminera riskerna. Det är alltid en avvägning mellan kostnad och nytta.

Systematiskt och enhetligt arbetssätt

Systematik och arbetssätt utgår från COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), ett ramverk för att utvärdera en organisations interna kontroll och som omfattar fem komponenter:

1. *Kontrollmiljö*. Kontrollmiljön som finns skapas av människorna inom organisationen och av hur de samverkar. Kontrollmiljön utgörs bland annat av lagar och andra regelverk, organisation, ansvar och befogenheter. Informella faktorer som värdegrund, intern kultur och ledarskap.
2. *Riskebedömning och analys*. Det konkreta arbetet med intern styrning och kontroll behöver bygga på en riskbedömning. Vilka risker eller hot kan finnas? Hur sannolikt är det att dessa förekommer och hur allvarliga bedömer vi deras konsekvenser på förtroende, verksamhet och ekonomi?

3. *Kontroller och åtgärder.* Intern styrning och kontroll består i praktisk gärning av många olika arbetsrutiner, åtgärder och kontroller. Det är både sådana som är inbyggda i det löpande arbetet och särskilda uppföljande kontroller vid bestämda tidpunkter. Kontrollerna och åtgärderna syftar till att förebygga, upptäcka och korrigera fel och brister.
4. *Information.* Informationen och kommunikationen mellan medarbetare och ledning behöver vara tydlig, relevant och kontinuerlig. Medarbetare behöver information om uppdrag, ansvar, förutsättningar, rutiner med mera. Ledningen behöver information i form av fakta för att kunna styra och leda verksamheten. Förtroendevalda behöver faktabaserad information för att kunna besluta om och prioritera resurser.
5. *Tillsyn.* Tillsyn eller uppföljning av att den interna kontrollen fungerar effektivt samt att säkerställa att de fyra andra komponenterna fungerar som det är tänkt. Det är viktigt att hålla efter hur den interna styrningen och kontrollen fungerar så att inte rutiner glöms bort, förringas eller blir försvagade. En kontinuerlig uppföljning och utvärdering ger förutsättningar för verksamheterna att fungera som avsett.

Det väsentliga i internkontrollarbetet är riskhantering. En *risk* är en oönskad händelse som, om den inträffar, kan hindra att mål nås, att lagar, förordningar och interna styrdokument inte följs. *Riskhantering* är ett systematiskt arbetssätt i fem steg:

1. *Identifiera* och beskriva de risker som är förknippade med verksamheten och dess mål.
2. *Bedöma* och *analysera* hur betydande konsekvenser riskerna kan få och hur sannolikt det är att de inträffar.
3. *Besluta* om hur riskerna ska hanteras, vilka aktiviteter och åtgärder som ska sättas in eller vilka uppföljande kontroller som ska göras för att säkerställa efterlevnad av regelverk.
4. *Genomföra* aktiviteter, åtgärder och kontroller.
5. *Följa upp, dokumentera och -rapportera* hur den interna styrningen och kontrollen fungerar och vid behov föreslå åtgärder.

Ansvar och roller

Kommunfullmäktige ger uppdrag och ansvar till styrelse och nämnder. Kommunfullmäktige ska ges återkoppling för att kunna följa upp och eventuellt omprioritera, ta nya initiativ och slutligen också utkräva ansvar. Det innebär att fullmäktige:

- *Beslutar* om *riktlinje* för kommunkoncernens interna styrning och kontroll och förutsätter att det i alla funktioner och på alla nivåer i organisationen finns en tillräcklig intern styrning och kontroll.
- Årligen *följer upp* tillämpningen av beslutad riktlinje, att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig, och vid behov beslutar om åtgärder.

Kommunstyrelsen har ett särskilt uppdrag att leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över de andra nämnderna och bolagen. Det innebär att kommunstyrelsen:

- *Säkerställer* att det finns övergripande *organisation och systematiskt arbetsätt* för intern styrning och kontroll.
- Årligen *bedömer* kommunkoncernens *samlade system för intern styrning och kontroll*, och i de fall det behövs förbättringar, beslutar om sådana eller föreslår kommunfullmäktige att besluta om förbättringar.
- Årligen, i likhet med övriga nämnder, upprättar en *internkontrollplan* och en *slutrapport* över kontrollernas resultat samt vid behov en åtgärdsplan avseende den egna verksamheten, men även utvalda koncerngemensamma kontroller.

Nämnder och styrelser ansvarar för att säkerställa intern styrning och kontroll inom sitt verksamhetsområde i enlighet med riktlinje och anvisning. Det innebär att nämnder och styrelser:

- I samband med beredningen av *verksamhets- eller affärsplan och budget* utarbetar nödvändiga *åtgärder och kontroller* för hantering av risker. Åtgärder för att minimera risker integreras i ordinarie förbättringsarbete, dokumenteras i verksamhets- eller affärsplanen. Kontroller av att gällande regelverk efterlevs dokumenteras i internkontrollplanen.
- Årligen upprätta en *internkontrollplan* och en *slutrapport* över kontrollernas resultat samt vid behov en åtgärdsplan. I slutrapporteringen ingår även att göra en bedömning av hur den interna styrningen och kontrollen fungerar på den egna nämnden/förvaltningen eller styrelsen/bolaget.

Kommundirektör ansvarar för att reglera hur riktlinjen ska tillämpas genom att besluta om en koncernövergripande *anvisning*.

Förvaltningschefer och direktörer ansvarar för att verkställa den interna styrningen och kontrollen inom sitt ansvarsområde. Det innefattar;

- det *operativa* internkontrollarbetet,
- utse en medarbetare som *samordnar* internkontrollarbetet,
- *rapportera* till nämnd eller styrelse utfallet av genomförda åtgärder och kontroller och vid behov föreslår åtgärder.

Verksamhetschefer ansvarar för att:

- Hantera väsentliga risker genom att arbeta in åtgärder i lokal verksamhets- eller affärsplan samt följa upp tillämpning av regelverk.
- Informera medarbetare om lagens och styrdokumentens innebörd.
- Verka för att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern styrning och kontroll.
- Rapportera brister i den interna styrningen och kontrollen till närmast överordnad.

Medarbetare ska följa antagna regler och anvisningar i sin yrkesutövning och verka för att en god intern styrning och kontroll upprätthålls och att brister rapporteras till närmast överordnad.